

УДК 353.1

Іваній Олена Миколаївна

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри права та публічного управління
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка*

Ivanii Olena

*PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Head of the Department of Law and Public Administration
Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko
ORCID: 0000-0003-3967-7900*

DOI: 10.25313/2617-572X-2025-2-10700

МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

MECHANISMS OF PUBLIC MANAGEMENT OF STRATEGIC DEVELOPMENT OF THE REGION

ДОСЛІДЖЕННЯ, РОЗРОБКИ, ПРОЕКТИ З ПИТАНЬ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Анотація. Вступ. Публічне управління стратегічним розвитком регіону є важливим аспектом сучасної державної політики, що визначає напрямки соціально-економічного, екологічного та культурного розвитку територій. У глобалізованому світі, де конкуренція між регіонами стає гегалі більшою, ефективне управління ресурсами, інвестиціями та інноваціями стає ключовим чинником для забезпечення сталого розвитку. У даному контексті, стратегічне управління виступає як інструмент, що дозволяє адаптуватися до нових умов, формувати конкурентні переваги та забезпечувати соціальну справедливість.

Ефективне публічне управління стратегічним розвитком регіону вимагає комплексного підходу, який включає аналіз потреб громади, залучення громадян до процесу прийняття рішень, а також співпрацю між різними рівнями влади.

Мета. Метою дослідження є розкриття концептуальних підходів щодо аналізу та вивчення механізмів, інструментів та практик, що використовуються у сфері публічного управління для забезпечення сталого і ефективного розвитку регіонів.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: наукові статті та монографії; дослідження вчених у галузі публічного управління, регіонального розвитку, які аналізують теоретичні та практичні аспекти стратегічного розвитку регіонів; державні програми та стратегії – офіційні документи, які окреслюють стратегічні напрямки розвитку регіонів, такі як державні програми розвитку, стратегії регіонального розвитку, плани дій та інші нормативно-правові акти; звіти міжнародних організацій – матеріали від таких організацій, як ООН, Світовий банк, Європейський Союз, що містять рекомендації та аналітику щодо регіонального розвитку. Статистичні дані: офіційна статистика, що стосується економічних, соціальних та екологічних показників регіону, яка може допомогти у визначенні проблем і можливостей для його сталого розвитку.

У процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: 1) аналіз та синтез – для оцінки існуючих стратегій розвитку регіону, їх сильних та слабких сторін, а також для формування нових пропозицій; 2) порівняльний аналіз – для вивчення досвіду інших регіонів чи країн у сфері стратегічного управління, що дозволяє виявити найкращі практики та адаптувати їх до місцевих умов; 3) моделювання – для прогнозування можливих сценаріїв розвитку регіону та оцінки впливу різних факторів на його стратегічні цілі; 4) кейс-метод – для глибшого вивчення конкретних прикладів реалізації стратегій розвитку в окремих регіонах, що дозволяє зрозуміти механізми та результати впровадження; 5) статистичний аналіз – обробка та інтерпретація даних, які стосуються соціально-економічних показників регіону, що дозволяє виявити певні тенденції та закономірності.

Результати. У науковій статті розкрито ключові аспекти, які визначають ефективність управлінських процесів у контексті стратегічного розвитку регіонів. Визначено основні теоретичні концепції, які лежать в основі публічного управління, зокрема, поняття стратегічного управління, його етапи та інструменти. Проведено аналіз сучасних практик публічного управління в різних регіонах, що дозволило виявити успішні моделі та підходи до їх стратегічного розвитку.

Перспективи. У подальших наукових дослідженнях пропонується вивчення механізмів залучення різних учасників процесу розвитку регіону (уряд, бізнес, громадські організації, населення) до формування та реалізації стратегій. Це власне

може включати: аналіз кращих практик та механізмів взаємодії; дослідження впровадження нових технологій та інноваційних рішень у процес управління, таких як електронне урядування, аналітика даних, а також використання смарт-технологій для моніторингу та оцінки ефективності стратегій; розробка методик для оцінки успішності реалізації стратегічних планів, включаючи показники економічного, соціального та екологічного розвитку; аналіз моделей співпраці між державними та приватними структурами, а також між різними регіонами для досягнення спільних цілей розвитку; вивчення міжнародного досвіду в управлінні регіональним розвитком, адаптація успішних моделей до українських реалій.

Ключові слова: публічне управління, стратегічний розвиток, регіональна політика, управлінські стратегії, місцеве самоврядування, прогнозування, інновації.

Summary. Introduction. Public management of the strategic development of the region is an important aspect of modern state policy, which determines the directions of socio-economic, environmental and cultural development of territories. In a globalized world, where competition between regions is becoming increasingly greater, effective management of resources, investments and innovations is becoming a key factor in ensuring sustainable development. At this stage, regions are faced with numerous challenges, such as demographic changes, migration processes, climate change and economic crises. In this context, strategic management acts as a tool that allows them to adapt to new conditions, form competitive advantages and ensure social justice.

Effective public management of the strategic development of the region requires an integrated approach, which includes an analysis of community needs, involving citizens in the decision-making process, as well as cooperation between different levels of government. Innovative management methods, such as strategic planning, project management and monitoring of the implementation of development programs, play an important role in this process.

Purpose. The purpose of the study is to reveal conceptual approaches to the analysis and study of mechanisms, tools, and practices used in the field of public administration to ensure sustainable and effective development of regions.

Materials and methods. The research materials are: scientific articles and monographs. Studies by scientists in the field of public administration, regional development, which analyze theoretical and practical aspects of the strategic development of regions. State programs and strategies – official documents that outline strategic directions for the development of regions, such as state development programs, regional development strategies, action plans and other regulatory and legal acts. Reports of international organizations – materials from organizations such as the UN, the World Bank, the European Union, containing recommendations and analytics on regional development. Statistical data: official statistics related to the economic, social and environmental indicators of the region, which can help in identifying problems and opportunities for its sustainable development.

The following scientific methods were used in the research: 1) Analysis and synthesis – to assess existing regional development strategies, their strengths and weaknesses, as well as to formulate new proposals. 2) Comparative analysis – to study the experience of other regions or countries in the field of strategic management, which allows you to identify best practices and adapt them to local conditions. 3) Modeling – to predict possible regional development scenarios and assess the impact of various factors on its strategic goals. 4) Case method – for a deeper study of specific examples of the implementation of development strategies in individual regions, which allows you to understand the mechanisms and results of implementation. 5. Statistical analysis – processing and interpretation of data relating to socio-economic indicators of the region, which allows you to identify certain trends and patterns.

Results. The scientific article reveals key aspects that determine the effectiveness of management processes in the context of strategic development of regions. The main theoretical concepts that underlie public management are identified, in particular, the concept of strategic management, its stages and tools. An analysis of modern public management practices in different regions was conducted, which allowed identifying successful models and approaches to their strategic development.

Discussion. Further scientific research suggests studying the mechanisms for involving various participants in the regional development process (government, business, public organizations, population) in the formation and implementation of strategies. This may include an analysis of best practices and mechanisms of interaction. Research into the introduction of new technologies and innovative solutions into the management process, such as e-government, data analytics, and the use of smart technologies to monitor and assess the effectiveness of strategies. Development of methods for assessing the success of the implementation of strategic plans, including indicators of economic, social and environmental development. Analysis of models of cooperation between state and private structures, as well as between different regions to achieve common development goals. Study of international experience in regional development management, adaptation of successful models to Ukrainian realities.

Key words: public administration, strategic development, regional policy, management strategies, local government, forecasting, innovation.

Постановка проблеми. На даному етапі регіони України стикаються з численними викликами, такими як війна з Росією та активні бойові дії майже по всій її території, економічна нерівність, демографічні зміни, зміна клімату, технологічні інновації тощо. Дані фактори вимагають нових

підходів до управління, які б могли забезпечити не лише економічне зростання, а й соціальну справедливість та екологічну стійкість. Публічне управління має забезпечувати ефективну координацію між різними державними, місцевими та приватними структурами.

Успішний стратегічний розвиток регіону можливий лише за умови активної участі всіх зацікавлених сторін — державних установ, бізнесу, громадських організацій та населення. Модель колективного управління, що базується на принципах партнерства, може забезпечити більш ефективне вирішення проблем та реалізацію стратегічних ініціатив.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні основи у сфері публічного управління та врядування, а також досягнення в дослідженнях, пов'язаних із стратегічним розвитком територіальних громад, стали предметом уваги як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, зокрема І. Грищенко [1], О. Дегтярьової [2], О. Долженкова [5], Г. Зінченко [9], В. Куйбіди [11], Н. Орлової [12], Л. Приходченко [13], Є. Пустовойт [16], В. Сиченко [17], І. Тютюнник [18], В. Asheim, J. Kooiman, Y. Shen та ін.

Важливий внесок було зроблено у формування теорії і методології розробки публічної політики та застосування підходів до організації роботи органів публічної влади в цій сфері. Проте, хоча на даному етапі існує значна кількість дослідників та їхніх праць, присвячених публічному управлінню, стратегічному розвитку та місцевому самоврядуванню, питання специфіки місцевого розвитку все ще потребують детальнішого вивчення. Зокрема, недостатньо уваги приділено методологічним підходам до механізмів публічного управління стратегічним розвитком регіонів, що підкреслює актуальність і науково-практичну значущість даного дослідження.

Метою статті є розкриття механізмів публічного управління стратегічним розвитком регіону, а також аналіз їх ефективності у забезпеченні сталого економічного, соціального розвитку територій.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є наукові статті та монографії, які висвітлюють результати роботи вчених у сферах публічного управління та регіонального розвитку. Вони охоплюють як теоретичні, так і практичні аспекти стратегічного розвитку регіонів. Офіційні документи, такі як державні програми розвитку, стратегії регіонального розвитку, а також плани дій та інші нормативно-правові акти, визначають стратегічні напрями регіонального розвитку. Крім того, звіти міжнародних організацій, таких як ООН та Європейський Союз, містять аналітичні матеріали і рекомендації, що стосуються регіонального розвитку.

У процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: 1) аналіз і синтез — для оцінки наявних стратегій розвитку регіону, їхніх сильних і слабких сторін, а також для формування нових пропозицій; 2) порівняльний аналіз — для вивчення досвіду інших регіонів чи країн у сфері стратегічного управління, що дає змогу виявити найкращі практики та адаптувати їх до місцевих умов; 3) моделювання — для прогнозування можливих сценаріїв розвитку регіону та оцінки впливу

різних факторів на його стратегічні цілі; 4) кейс-метод — для детального вивчення конкретних прикладів реалізації стратегій розвитку в окремих регіонах, що дозволяє зрозуміти механізми та результати впровадження; 5) статистичний аналіз — обробка та інтерпретація даних щодо соціально-економічних показників регіону, що дає змогу виявити певні тенденції та закономірності.

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі стратегічний розвиток регіону відіграє важливу роль у забезпеченні соціально-економічного зростання, підвищенні якості життя населення та збереженні екологічної рівноваги. Сутність стратегічного розвитку регіону полягає в ідентифікації специфічних проблем і можливостей, які притаманні даному регіону. Це передбачає проведення ретельного аналізу сучасного стану економіки, соціальної інфраструктури, екологічної ситуації та інших важливих аспектів. Важливою складовою даного процесу є залучення всіх зацікавлених сторін, таких як органи влади, бізнес, академічні установи та громадські організації, для формування спільного бачення майбутнього регіонального розвитку, вважає І. Дегтярьова [2, с. 71].

Власне одним із ключових аспектів стратегічного розвитку є визначення пріоритетних напрямків інвестицій та розвитку. Це може включати модернізацію інфраструктури, розвиток освітніх і наукових установ, підтримку місцевого бізнесу та залучення іноземних інвестицій. Не менш важливим є питання екологічної стійкості. Л. Приходченко зазначає, що стратегічний розвиток регіону є складним і багатограним процесом, що вимагає врахування численних факторів. Ці фактори можуть бути економічними, соціальними, політичними, екологічними та технологічними [13, с. 31]. Економіка є основою для розвитку будь-якого регіону. Вона включає в себе рівень доходів населення, структуру промисловості, інвестиційний клімат та доступність фінансових ресурсів. Регіони з розвинутою економікою мають більше можливостей для інвестицій у соціальну інфраструктуру, освіту, науку та технології. Соціальна структура регіону, включаючи рівень освіти, здоров'я, демографічні тенденції та культурну спадщину, також істотно впливає на його розвиток. Регіони з високим рівнем освіти та активним громадянським суспільством здатні швидше адаптуватися до змін і реалізовувати інноваційні стратегії.

Політична стабільність та ефективність управління є критично важливими для стратегічного розвитку регіону. Регіони з прозорою політичною системою та високою довірою до державних інститутів здатні швидше реалізовувати власні стратегічні плани. Екологічна ситуація в регіоні впливає на якість життя населення та можливості для розвитку. Впровадження принципів сталого розвитку дозволяє регіонам зберігати природні ресурси та забезпечувати екологічну безпеку [14]. Технологічний прогрес

має вагомий вплив на розвиток регіонів. Інновації в галузі інформаційних технологій, автоматизації, біотехнологій та інших сферах відкривають нові можливості для економічного зростання.

Ефективне публічне управління є ключовим фактором, що визначає конкурентоспроможність і сталий розвиток територій. В Україні, як і в багатьох інших країнах, регіональна політика потребує адаптації до нових викликів, серед яких можна виділити демографічні зміни, економічні кризи, екологічні проблеми та технологічні інновації. Механізми публічного управління стратегічним розвитком регіону охоплюють широкий спектр інструментів та підходів, які спрямовані на забезпечення цілісного та збалансованого прогресу територій. Вони включають планування, реалізацію та моніторинг стратегічних ініціатив, що відповідають потребам місцевих громад і враховують специфіку кожного регіону.

Система публічного управління стратегічним розвитком регіону є ключовим елементом для забезпечення сталого розвитку на місцевому рівні (рис. 1). Виклики, з якими стикаються регіони, вимагають нових підходів та інноваційних рішень. Лише через інтеграцію зусиль усіх зацікавлених сторін і впровадження ефективних механізмів управління можна досягти успішного розвитку регіону.

Інституційні механізми публічного управління відіграють ключову роль у забезпеченні стратегічного розвитку регіонів, адже саме через них реалізуються державна політика, програми та проекти, спрямовані на покращення соціально-економічного становища територій [5]. Інституційні механізми публічного управління — це сукупність норм, правил, процедур і структур, що визначають взаємодію державних установ, організацій, громадськості та бізнесу у процесі реалізації політики розвитку. Вони забезпечують координацію дій всіх учасників про-

цесу, а також формують систему відповідальності та підзвітності. Основними елементами інституційних механізмів є:

- регуляторні органи — державні установи, що відповідають за розробку та реалізацію політики в конкретних сферах;
- механізми фінансування — бюджетні та позабюджетні ресурси, що сприяють реалізації проектів розвитку;
- моніторинг та оцінка ефективності — системи, що дозволяють оцінити результати впровадження стратегій та коригувати їх у разі потреби;
- громадська участь — залучення населення до процесу прийняття рішень, що підвищує прозорість і легітимність дій органів влади [9].

Ефективність публічного управління стратегічним розвитком регіону прямо залежить від функціонування інституційних механізмів. По-перше, вони забезпечують узгодженість дій різних рівнів влади, що є критично важливим для досягнення спільних цілей. Наприклад, регіональні програми розвитку мають бути інтегровані з національними стратегічними документами, такими як «Стратегія сталого розвитку України». По-друге, інституційні механізми сприяють залученню інвестицій, що є важливим фактором для економічного зростання. Вони визначають правила гри для бізнесу, створюють сприятливі умови для інвесторів, а також забезпечують захист їхніх прав. Ефективні механізми моніторингу та оцінки дозволяють вчасно виявляти проблеми і коригувати стратегії розвитку [16].

Розробка алгоритму публічного управління стратегічним розвитком регіону дозволяє систематизувати процеси, залучити різноманітні ресурси та забезпечити участь усіх зацікавлених сторін (рис. 2).

Розглянемо основні положення чинного законодавства та нормативно-правових актів, що регулю-

Рис. 1. Складові системи публічного управління стратегічним розвитком регіону

Джерело: сформовано автором на основі [5]

ють публічне управління стратегічним розвитком регіонів в Україні. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає основи організації місцевого самоврядування, а також його роль у стратегічному розвитку регіонів. Місцеві ради мають право розробляти та затверджувати регіональні програми розвитку, що є важливими інструментами для реалізації стратегії [6]. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» регулює питання планування територій, що є критично важливим для сталого розвитку регіонів. Він визначає процедури розробки містобудівної документації, що забезпечує комплексний підхід до розвитку інфраструктури [7]. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» передбачає проведення стратегічної екологічної оцінки документів державного і регіонального рівнів, що дозволяє врахувати екологічні аспекти в процесі стратегічного розвитку [8].

Державна стратегія регіонального розвитку (ДСРР) на 2021–2027 рр. визначає пріоритети та цілі, які мають бути досягнуті на регіональному рівні; підкреслює важливість розвитку інфраструктури, підвищення конкурентоспроможності регіонів, а також соціального захисту населення [4].

Протягом останніх трьох років в Україні спостерігається зростання інтересу до стратегічного розвитку регіонів. Згідно з даними Державної служби статистики України, у 2020–2023 роках відбулося помітне зростання інвестицій у регіональні проекти. Наприклад, у 2021 році обсяг прямих іноземних інвестицій у регіони України склав близько 3,4 млрд. доларів США, що на 15% більше, ніж у 2020 році [3]. Одним

із прикладів успішного стратегічного управління є Львівська область. Завдяки активній політиці місцевих органів влади, регіон отримав значні інвестиції в IT-сектор, що сприяло створенню нових робочих місць та підвищенню рівня життя населення. Згідно з даними Львівської обласної державної адміністрації, у 2022 році в цій галузі працювало понад 30 тисяч фахівців, що на 20% більше, ніж у 2020 році. Однак, не всі регіони демонструють позитивні результати. Наприклад, в Одеській області, незважаючи на наявність значних природних ресурсів і стратегічне розташування, рівень інвестицій залишається низьким. Статистичні дані також свідчать про те, що в 2021 році обсяг інвестицій в основний капітал становив лише 1,2 млрд. гривень, що на 10% менше, ніж у попередньому році [3]. Це власне свідчить про недостатню ефективність публічного управління та потребу в змінах.

Однією з основних проблем публічного управління стратегічним розвитком регіону в Україні є недостатня координація між різними державними органами. Чинне законодавство передбачає, що стратегічний розвиток регіонів має реалізовуватися через програмні документи, які створюються на різних рівнях — від місцевого до національного [5]. Однак, часто ці документи не узгоджені між собою, що призводить до дублювання зусиль або, навпаки, до відсутності необхідних заходів. Так, у 2020 році в Україні було запроваджено нову стратегію регіонального розвитку, але її реалізація в ряді обласних адміністрацій та місцевих радах, обласними адміністраціями та місцевими радами,

Рис. 2. Алгоритм публічного управління стратегічним розвитком регіону
Джерело: сформовано автором на основі [9]

що призвело до неефективного використання бюджетних коштів.

Публічне управління стратегічним розвитком регіону досить часто стикається з проблемою недостатньої участі місцевих громад у процесах прийняття рішень. Це може бути пов'язано з відсутністю інформації про можливість участі або з недовірою до влади. У результаті важливі питання стратегічного розвитку можуть не враховувати потреби та інтереси населення [15]. Так, у Київській області реалізація проекту «Інтегрований розвиток міст» зіткнулася з опором місцевих жителів через відсутність консультацій та обговорень. Це призвело до протестів та зриву запланованих заходів.

Ефективність публічного управління стратегічним розвитком регіону в значній мірі залежить від кваліфікації кадрів, які відповідають за реалізацію стратегій розвитку. В Україні існує проблема недостатньої підготовки фахівців у сфері публічного управління, що призводить до неефективного виконання завдань. У багатьох регіонах України, зокрема в Східній Україні, кадри з управлінськими компетенціями відсутні, що ускладнює впровадження навіть базових стратегій розвитку, таких як покращення інфраструктури або залучення інвестицій [5]. Фінансові ресурси — це ще один важливий чинник, що впливає на стратегічний розвиток регіонів. В Україні досить часто спостерігається брак фінансування для реалізації проектів розвитку, що ускладнює виконання навіть найелементарніших заходів.

Як вже зазначалося, публічне управління стратегічним розвитком регіону є важливою складовою сучасної державної політики, оскільки воно визначає напрямки і механізми досягнення сталого економічного, соціального та екологічного розвитку. Німеччина, як одна з провідних економік Європи, має значний досвід у даній сфері. Німеччина має федеративну систему управління, що означає, що повноваження між федеральним урядом і земельними (регіональними) урядами розподілені. Кожна з 16 земель має власний уряд, який відповідає за регіональний розвиток, включаючи економічну політику, освіту, транспорт і охорону навколишнього середовища. Ця децентралізована структура дозволяє регіонам адаптувати свої стратегії розвитку до специфічних потреб та ресурсів [17].

У Німеччині стратегічне планування регіонального розвитку базується на комплексному підході. Це передбачає залучення всіх зацікавлених сторін — від державних установ до бізнесу і громадянського суспільства. Німецька модель акцентує увагу на партнерстві між державними органами та приватним сектором, що сприяє реалізації інноваційних проектів. Німеччина реалізує численні регіональні економічні програми, які сприяють розвитку малих і середніх підприємств (МСП). Наприклад, програма «Гарантія для малого бізнесу» забезпечує фінансову підтримку підприємцям, що дозволяє створю-

вати нові робочі місця та стимулювати інновації [21]. Німеччина також акцентує увагу на розвитку інфраструктури, що є критично важливим для стратегічного розвитку регіонів. Проект «Німецька транспортна стратегія» передбачає модернізацію транспортних мереж, сприяючи розвитку регіонів та покращуючи їх конкурентоспроможність.

Однією з основних характеристик шведської моделі управління стратегічним розвитком регіону є відкритість та прозорість. Держава активно залучає громадян до процесу прийняття рішень, що сприяє формуванню довіри між громадою та органами влади. Наприклад, у Швеції існує традиція проведення громадських консультацій, де мешканці можуть висловити свої думки та пропозиції щодо розвитку своїх регіонів. Це не лише підвищує якість рішень, але й забезпечує їх легітимність. Шведська модель публічного управління також характеризується високим ступенем децентралізації. Місцеві органи влади мають значну автономію у прийнятті рішень, що дозволяє їм адаптувати стратегії розвитку до специфіки своїх територій. Децентралізація сприяє більш швидкому реагуванню на потреби населення, а також підвищує ефективність використання бюджетних ресурсів [1].

У Швеції стратегічне планування є невід'ємною частиною процесу управління. Регіональні стратегії розвитку формуються на основі детального аналізу соціально-економічних показників, потреб населення та екологічних умов. Ключовим аспектом є інтеграція різних секторів — економічного, соціального та екологічного. Це дозволяє створити комплексний підхід, який враховує всі аспекти життя регіону [20]. Швеція досить активно практикує партнерство між публічним та приватним секторами. Влада залучає бізнес до розробки та реалізації проектів розвитку, що дозволяє використовувати інноваційні підходи та технології, а також забезпечує фінансування. Спільні ініціативи, такі як розвиток інфраструктури, створення нових робочих місць та підтримка стартапів, стали важливими компонентами її регіональної стратегії.

Сінгапур, невелика острівна держава, розташована на південному сході Азії, став зразком для наслідування в багатьох аспектах публічного управління та стратегічного розвитку регіону. Однією з ключових складових успіху Сінгапуру є його прагнення до інновацій у публічному управлінні. Уряд Сінгапуру активно впроваджує нові технології та підходи для покращення ефективності управлінських процесів. Наприклад, програма Smart Nation, запущена в 2014 році, має на меті інтеграцію цифрових технологій у різні сфери життя, включаючи громадський транспорт, охорону здоров'я та освіту. Це дозволяє не лише підвищити якість послуг, але й знизити витрати, а також залучити громадян до активної участі в управлінні стратегічним розвитком регіону [16].

Іншою важливою складовою публічного управління та стратегічного розвитку регіону у Сінга-

пурі є інтеграція різних секторів суспільства. Уряд Сінгапуру активно залучає приватний сектор до процесу розробки та реалізації стратегій розвитку. Партнерство між державними установами, бізнесом та громадськими організаціями створює умови для більшої координації дій та обміну ресурсами. Наприклад, програми розвитку інфраструктури реалізуються спільно з приватними інвесторами, що забезпечує ефективне використання фінансових ресурсів. Сінгапур також демонструє велику стійкість та адаптивність до глобальних викликів, таких як зміна клімату та економічні кризи.

У сучасних умовах Україні особливо важливо вдосконалити механізми публічного управління стратегічним розвитком регіонів. Вивчення міжнародного досвіду може слугувати важливим інструментом для досягнення даних цілей. Одним із найбільш успішних прикладів міжнародної практики є децентралізація в країнах Скандинавії, особливо в Швеції. Тут місцеві органи управління, як вже зазначалося, мають значну автономію та ресурси для реалізації стратегічних ініціатив, що дозволяє враховувати особливості кожного регіону. В Україні процес децентралізації вже розпочато, проте важливо впроваджувати механізми, які нададуть більше повноважень та відповідальності місцевим органам влади. Наприклад, запровадження програм стратегічного планування на рівні територіальних громад може допомогти регіонам краще адаптуватися до місцевих потреб [18].

В міжнародній практиці, зокрема в США та Великій Британії, досить активно використовують моделі публічно-приватного партнерства (ППП) для реалізації стратегічних проектів. Даний підхід дозволяє залучити інвестиції та експертизу з боку приватного сектора, що може бути особливо корисно для розвитку інфраструктури в Україні. Так, реалізація проектів у сфері енергетики або транспорту через PPP може забезпечити не лише фінансову підтримку, але й інноваційні рішення, що підвищують ефективність публічного управління стратегічним розвитком регіону [19].

Важливим елементом публічного управління стратегічним розвитком регіонів є стратегічне планування та моніторинг реалізації проектів. Уряди

таких країн, як Німеччина та Канада, використовують індикатори ефективності для моніторингу прогресу в досягненні стратегічних цілей. В Україні варто запровадити системи моніторингу, які дозволять оцінювати ефективність реалізації регіональних стратегій, а також вчасно вносити корективи в процеси управління.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Стратегічний розвиток регіону є ключовим аспектом сучасного публічного управління, оскільки він визначає напрямки економічного, соціального та екологічного розвитку територій. Державне планування є основним механізмом, за допомогою якого реалізується стратегічний розвиток регіонів. В Україні функціонує система регіонального розвитку, яка включає державні програми, стратегічні плани та регіональні стратегії. Фінансування є критично важливим елементом для реалізації стратегічних ініціатив. В Україні існують різні джерела фінансування, включаючи державний бюджет, місцеві бюджети, міжнародні гранти та інвестиції. Однак, неефективне використання бюджетних коштів, корупція та брак прозорості в управлінні фінансами можуть суттєво знижувати ефективність даних механізмів. Залучення громади до процесу прийняття рішень є важливим аспектом публічного управління стратегічним розвитком регіону. Участь населення в розробці стратегій та проектів розвитку регіону сприяє їхній легітимності та ефективності.

У подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на вивченні можливостей використання новітніх технологій для покращення управлінських процесів, таких як електронне урядування. Дослідження впливу різних механізмів публічного управління на економічний та соціальний розвиток регіонів; дослідження впливу глобальних викликів (кліматичні зміни, економічні кризи) на регіональний розвиток та адаптацію механізмів публічного управління. Вивчення механізмів, які сприяють співпраці між регіонами для досягнення спільних цілей розвитку. Досить актуальними можуть бути наукові доробки щодо нових форм залучення громадськості до процесів управління, зокрема через участь у розробці стратегій і програм.

Література

1. Грищенко І. М. Зарубіжний досвід регулювання соціально-економічного розвитку регіонів. *Актуальні питання публічного управління та адміністрування в контексті реалізації адміністративної реформи: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф.* Уманський національний університет садівництва, 2018. С. 37–43.
2. Дегтярьова І. О. Конкурентоспроможність регіону: стратегічні пріоритети та механізми державного управління: монографія. К. : НАДУ, 2012. 368 с.
3. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 03.02.2025).
4. Державна стратегія регіонального розвитку (ДСРР) на 2021–2027 pp. URL: <https://mtu.gov.ua/news/35847.html> (дата звернення: 05.02.2025).
5. Долженков О. О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності: навч. посіб. Одеса: видавець Букаєв В. В. 2019. 190 с.

6. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (дата звернення: 05.02.2025).
7. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> (дата звернення: 05.02.2025).
8. Про стратегічну екологічну оцінку : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text> (дата звернення: 05.02.2025).
9. Зінченко Г.К. Організація публічного управління на регіональному рівні: європейський досвід для України. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/2966/1/28.pdf>. (дата звернення: 05.02.2025).
10. Конституція України. Із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 05.02.2025).
11. Куйбіда В.С. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи: зб. нормат.-прав. актів і наук.-аналіт. матеріалів з питань регіонального розвитку та просторового планування. К. : Вид-во «Крамар», 2009. 176 с.
12. Орлова Н.С. Публічне управління у розвитку цифрової економіки України. *Концептуальні засади менеджменту та фінансів в умовах глобальної нестабільності: матеріали VI міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф.* (м. Ірпінь, 14 березня 2019 р.). Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2019. С. 422–426.
13. Приходченко Л.Л. Забезпечення ефективності державного управління: теоретико-методологічні засади: монографія. Національна академія держ. управління при Президенті України, Одеський регіональний ін-т держ. управління. О. : Оптимум, 2009. 299 с.
14. *Публічне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи: матеріали XI наук. Інтернет-конф.* За міжнар. участю для аспірантів та докторантів. 29 трав. 2020 р. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. 286 с.
15. *Публічне управління: український вимір: матеріали щорічної наук. практ. конференції, 7 грудня 2022 р., м. Харків; електронне видання.* Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2023. 176 с.
16. Пустовойт Є.О., Литвин Ю.О. Умови розвитку конкурентних переваг регіону у системі публічного управління. *Наукові перспективи.* 2022. № 1 (19). С. 519–523.
17. Сиченко В.В., Мареніченко В.В. Державне управління регіональним розвитком на засадах європейських стандартів. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/3243/1/Sychenko%2C%20Marenichenko%20.pdf> (дата звернення: 05.02.2025).
18. Тютюнник І.В. Модернізація публічного управління на регіональному рівні як об'єкт наукового аналізу. 2015. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/19_2015/23.pdf (дата звернення: 05.02.2025).
19. Strategic planning and regional development. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/strategic-planning-and-regional-development.html> (дата звернення: 05.02.2025).
20. Strategic framework of public administration reform. URL: <https://www.sigmaweb.org/ourexpertise/strategic-framework-public-administration-reform.htm> (дата звернення: 05.02.2025).
21. The New Public Management Approach and Crisis States. URL: <https://cdn.unrisd.org/assets/library/papers/pdf-files/dp112.pdf> (дата звернення: 05.02.2025).

References

1. Hryshchenko I.M. Foreign experience in regulating the socio-economic development of regions. Current issues of public management and administration in the context of implementing administrative reform: materials of the All-Ukrainian scientific-practical online conference. Uman National University of Horticulture, 2018. P. 37–43 [in Ukrainian].
2. Degtyareva I. O. Competitiveness of the region: strategic priorities and mechanisms of state governance: monograph. Kyiv: NADU, 2012. 368 p. [in Ukrainian].
3. State Statistics Service of Ukraine. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
4. State Strategy for Regional Development (SSR) for 2021–2027. URL: <https://mtu.gov.ua/news/35847.html> [in Ukrainian].
5. Dolzhenkov O.O. Public management and administration: introduction to the specialty: textbook. Odesa: publisher Bukayev V.V. 2019. 190 p. [in Ukrainian].
6. On Local Self-Government in Ukraine: Law of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> [in Ukrainian].
7. On Regulation of Urban Planning Activities: Law of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> [in Ukrainian].
8. On Strategic Environmental Assessment: Law of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text> [in Ukrainian].
9. Zinchenko G. K. Organization of public administration at the regional level: European experience for Ukraine. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/2966/1/28.pdf> [in Ukrainian].
10. Constitution of Ukraine. As amended and supplemented. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> [in Ukrainian].

11. Kuybida V.S. Regional development and spatial planning of territories: experience of Ukraine and other member states of the Council of Europe: collection of normative-legal acts and scientific-analytical materials on regional development and spatial planning. Kyiv: Kramar Publishing House, 2009. 176 p. [in Ukrainian].
12. Orlova N.S. Public administration in the development of the digital economy of Ukraine. Conceptual principles of management and finance in the context of global instability: materials of the VI international scientific and practical online conference, Irpin, March 14, 2019. Irpin: University of the State Fiscal Service of Ukraine, 2019. pp. 422–426 [in Ukrainian].
13. Prykhodchenko L.L. Ensuring the effectiveness of public administration: theoretical and methodological principles: monograph. National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, Odessa Regional Institute of Public Administration. O.: Optimum, 2009. 299 p. [in Ukrainian].
14. Public administration in Ukraine: history of state formation, challenges and prospects: materials of the XI scientific. Internet conference. With international participation for postgraduate and doctoral students. May 29, 2020. Odesa: ORIDU NADU, 2020. 286 p. [in Ukrainian].
15. Public administration: Ukrainian dimension: materials of the annual scientific. practical. conference, December 7, 2022, Kharkiv; electronic edition. Kharkiv: V.N. Karazin KhN U. 2023. 176 p. [in Ukrainian].
16. Pustovoyt E.O., Lytvyn Y.O. Conditions for the development of competitive advantages of the region in the public administration system. Scientific Perspectives. 2022. No. 1 (19). pp. 519–523 [in Ukrainian].
17. Sychenko V.V., Marenichenko V.V. State management of regional development based on European standards. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/3243/1/Sychenko%2C%20Marenichenko%20.pdf> [in Ukrainian].
18. Tyutyunnyk I.V. Modernization of public administration at the regional level as an object of scientific analysis. 2015. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/19_2015/23.pdf [in Ukrainian].
19. Strategic planning and regional development. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/strategic-planning-and-regional-development.html>.
20. Strategic framework of public administration reform. URL: <https://www.sigmaweb.org/ourexpertise/strategic-framework-public-administration-reform.htm>.
21. The New Public Management Approach and Crisis States. URL: <https://cdn.unrisd.org/assets/library/papers/pdf-files/dp112.pdf>.

Стаття надійшла до редакції 13.02.2025